

TOP-5.3.1-16-BK1-2017-00001
„Múltunk értéke, közösségünk jövője”

(Gátér, Jászszentlászló, Móricgát, Pálmonostora, Petőfiszállás, Szank)

Záró tanulmány

Fő kedvezményezett:

Szank Községi Önkormányzat

Konzorciumi partnerek:

Gátér Község Önkormányzata

Jászszentlászló Község Önkormányzata

Móricgát Község Önkormányzata

Pálmonostora Község Önkormányzata

Petőfiszállás Község Önkormányzata

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Projekt adatai:

Szank Községi Önkormányzat, mint konzorciumvezető, valamint Gátér Község Önkormányzata, Jászszentlászló Község Önkormányzata, Móricgát Község Önkormányzata, Pálmonostora Község Önkormányzata és Petőfiszállás Község Önkormányzata „A helyi identitás és kohézió erősítése” tárgyú, TOP-5.3.1-16 kódszámú pályázat keretében valósította meg a **„Múltunk értéke, közösségünk jövője”**, című, **TOP-5.3.1-16-BK1-2017-00001** azonosítószámú projektet.

A projekt megvalósítása: 2018. 09. 01. – 2022. 05. 01.

A projekt összköltségvetése: 43.380.087 Ft

A támogatás intenzitása: 100%

Projekt céljai:

A „Múltunk értéke, közösségünk jövője” című projekt egy olyan közösségfejlesztő, közösségépítő programsorozat volt, mely a Kiskunság hat kistélepülésén, a Kiskunfélegyházi járáshoz tartozó Gátéron, Pálmonostorán és Petőfiszálláson, valamint a Kiskunmajsai járáshoz tartozó Jászszentlászlón, Móricgáton és Szankon valósult meg. A hat település közül a legnépesebb Jászszentlászló (2464 fő) és Szank (2364 fő), a legkisebb pedig Móricgát, ahol 429 fő lakik.

A projektünk legfőbb célkitűzése volt, hogy a településeken olyan önszerveződő kisközösségek alakuljanak ki, melyek a későbbiekben képesek a saját lábukon is megállni, erősödjön identitástudatuk és a társadalmi kohézió. Ezeken keresztül célunk volt, hogy a helyi identitás megerősítésével és **az aktív közösségi lét kialakításával csökkenjen az elvándorlás**, valamint az eddig rejtett, a közösség számára nem elérhető, de a közösség tagjainál megbúvó hagyományokat, kulturális, természeti, gazdasági, szakmai tudást igénylő értékeket feltárjuk, integrálva a jelenleg birtokunkban lévő tudással, annak érdekében, hogy a közösség látható értékei minél gazdagabbá váljanak.

Célunk volt a helyi civil aktivitás megerősítése, valamint a helyi lakosok részvételének növelése, illetve a települések között már meglévő kapcsolatok erősítése a további, a település lakosai közötti kulturális és gazdasági együttműködések létrejöttének érdekében.

Fontos, hogy a projekt megvalósításának három éve alatt a közösségeink jól megfogalmazott közös célok mentén tudtak gondolkodni és tevékenykedni annak érdekében, hogy településük és közvetlen környezetük élhetőbbé váljon és igényeiknek megfelelő kulturális, közösségi programokon tudjanak részt venni.

Ennek a közös munkának a megalapozását szolgálta a helyi hagyományok, kulturális értékek, a közösség számára hasznos tudásanyag feltárása és visszamutatása a településen élők számára, mely széles bázisú együttműködéssel kiváló alapja lett annak a közösségi fejlesztő folyamatnak, melyre vállalkoztunk.

Közösségépítés, közösségfejlesztés módszertana:

A projekt első, és egyik jelentős eredménye a közösségi módszertan megismerése és alkalmazása projekttevékenységek összeállítása során. A projekt első szakaszában egy hosszabb lélegzetvételű, hat hónapos közösségi tervezési folyamat zajlott, melynek során arra törekedtünk, hogy megfeleljünk az EFOP-1.3.1-15-2016-00001 kódszámú, „Cselekvő Községek – aktív közösségi szerepvállalás” című projekt keretében összeállított Községfejlesztés módszertani útmutató közösségi tervezési folyamatra vonatkozó ajánlásainak. A projektben résztvevő közösségfejlesztők a települési kapcsolattartók segítségével alakítottuk ki az interakciót és az együttműködést a konzorcium hat településén élőkkel. Felkészítették és bevonták őket a közösségi tervezési folyamatba a fokozatosság elvét követve (közösségi interjúk, közösségi beszélgetések, közösségi felmérés). A közösségi tervezési folyamat eredményeinek felhasználásával került összeállításra a Helyi Cselekvési Terv, mely tartalmazta azokat az eseményeket, programokat és folyamatokat, melyek a projekt során megvalósultak.

A közösségi tervezés helyzetelemzéssel vette kezdetét, melynek során **közösségi interjúkat készítettünk** 2018 novemberében. Összesen 60 (településenként 10-10) darab interjú készült.

Az interjúk során három alapkérdés megválaszolására kértük meg az interjúalanyokat:

- Mit jelent Ön számára itt élni? (Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?)
- Min változtatna és hogyan?
- Ön mivel tudna hozzájárulni a változáshoz?

A közösségi beszélgetéseket általában a településeken működő közösségi színterekben igyekeztünk megvalósítani, már csak azért is, mert ezekben kerülnek kialakításra a projekthez kapcsolódó közösségi információs pontok, így fontos volt, hogy résztvevők kötni tudják a programhoz a helyszíneket. Minden településen

igyekeztünk két alkalommal beszélgetést kezdeményezni, összesen 12 alkalommal szerveztük meg a közösségi beszélgetéseket. A beszélgetések során a településeken már lezajlott közösségi interjúk eredményeinek és tapasztalatainak ismertetése és megvitatása mellett, az alábbi vitaindító kérdésekkel kezdeményeztük a közös gondolkodás megindulását:

- Milyen már meglévő, működő, alappal rendelkező közös munkájuk, tevékenységük, folyamatuk érett meg a fejlesztésre, bővítésre, korrekcióra, irányváltásra?
- Milyen teljesen új dolgot tudnának elképzelni a közösségük életében?

A közösségi felmérés kérdőívét a közösségi interjúk, valamint az azok eredményei alapján tematizált és lebonyolított közösségi beszélgetés tapasztalatai alapján állítottuk össze. **A közösségi felmérés kérdőívében összesen 36 kérdést tettünk fel**, melyben a legegyszerűbb eldöntendő, illetve feleletválasztós kérdések mellett helyet kaptak a személyes véleményre rákérdező, mélyebb problémákat feltáró, kifejtős választ igénylő kérdések is. Kérdőíveket 321 fő töltötte ki a konzorcium településein.

A közösségi munkamódszer eredményeként jött létre a projekt szakmai tartalmának alapidokumentuma a Helyi Cselekvési Terv.

A projekt során a közösségi folyamatokba bevont szervezetek, intézmények:

A célterületen egyetlen önálló intézmény sem működik, ezért **két olyan intézménnyel kötöttünk együttműködési megállapodást, melyeknek a feladatellátási köre kiterjed a célterületre.** Ezek a következők:

1. Kiskun Múzeum (6100 Kiskunfélegyháza, Dr. Holló Lajos utca 9.)
2. Konecsni György Művelődési Központ, Tájház és Városi Könyvtár (6120 Kiskunmajsa, Hősök tere 6.)

A célterületen több civil szervezettel is együttműködési megállapodást kötöttünk a projekt célkitűzéseinek elérése érdekében:

1. Helytörténeti és Faluvédő Egyesület (6133 Jászszentlászló, Rákóczi Ferenc utca 20.)
2. Pálmonostora Lovas Egyesület (6112 Pálmonostora, Postaházi dűlő 7.)
3. Nagycsaládosok Petőfiszállási Egyesülete (6113 Petőfiszállás, Ady Endre utca 1.)

4. Együtt Szankért Egyesület (6131 Szank, Rákóczi Ferenc utca 22.)

A projektben a közösségi akciók, tevékenységek, események, programok és folyamatok megvalósításában a fent felsorolt intézmények és szervezetek mellett **a projektben foglalkoztatott két közösségfejlesztővel és a szakmai vezetővel együtt**, a célterületen működő közösségi szintekben dolgozó, közművelődési feladatokat ellátó dolgozók, kapcsolattartók vettek részt, főleg helyiségek biztosításával, szervezési feladatok ellátásával, önkéntes munkával.

Projekt keretében kialakított információs pontok:

1. Gátér: Könyvtár, Információs és Közösségi Hely (Faluház) (6111 Gátér, Petőfi Sándor utca 25.)
2. Jászszentlászló: Arany János Közösségi Szintér (6133 Jászszentlászló, Kossuth Lajos utca 7.)
3. Móricgát: Könyvtár, Információs és Közösségi Hely (6132 Móricgát, Zrínyi Miklós utca 47.)
4. Pálmonostora: Katona József Közösségi Szintér (6112 Pálmonostora, Tácsics Mihály utca 26.)
5. Petőfiszállás: Könyvtár, Információs és Közösségi Hely (Faluház) (6113 Petőfiszállás, Ady Endre utca 1.)
6. Szank: Vörösmarty Mihály Közösségi Szintér (6131 Szank, Rákóczi Ferenc utca 22.)

A teljes projekt keretében megvalósult szakmai tevékenységek településenként:

Szank, konzorcium vezető:

- Belföldi (Algyő) és külföldi (Szlovákia) tanulmányút megvalósult.
- Megvalósult 1 db civil és 1 db vállalkozói fórum.
- Helyi értékfeltárás, értékörzés céljából elkészült a Szank lépten-nyomon helyi érték munkafüzet.
- Helyi hagyományok feltárása keretében megrendezésre került 1 db rendezvény.
- Helyi szellemi, kulturális örökség feltárása keretében megszervezésre került 1 db rendezvény, és több hagyományörző kézműves foglalkozás.

- Helytörténeti dokumentumok gyűjtése keretében megtartásra került 3 db szakmai előadás és elkészült az Aranyhomok drága kincse című kiadvány.
- 2 db kerekasztalbeszélgetés megtartásra került.
- 1 db szomszédoló rendezvény megvalósult.
- Közösségi kiállítás megszervezésre került a projekt végén.
- 3 db népszerű tábor került megszervezésre.
- Elkészült a Szanki portrék című térségi kalendárium.
- A közösségi eredmények bemutatása a www.szankmuvhaz.hu honlapon, a Múltunk értéke, közösségünk jövője facebook oldalon, kiállítások alkalmával, marketing eszközök igénybevételével (roll up, képeslap, szórólap) valósult meg.

Petőfiszállás:

- Helytörténeti dokumentumok gyűjtése keretében elkészült egy helytörténeti kiállító tér.
- Megvalósult 2 db kerekasztal beszélgetés.
- Megvalósult 1 db szomszédoló rendezvény.
- Elkészült a tankatalógus.

Gátér:

- Elkészült a falukönyv.
- Megvalósult a falunap sportversenyekkel – Sportnap.
- 1 db kerekasztal beszélgetés lezajlott.
- Helyi értéktár, értéktár keretében tovább bővült a helyi értéktár, roll upok készültek az új helyi értékekről.

Jászszenlászó:

- Helyi értéktár, értéktár keretében tovább bővült a helyi értéktár, és megszervezésre került egy helyi érték vetélkedő a gyermekeknek.
- Helytörténeti dokumentumok gyűjtése keretében helytörténeti előadások és workshopok valósultak meg.
- Lezajlott 2 db kerekasztal beszélgetés.
- Elkészült a tankatalógus.
- Megszervezésre kerültek a tanuló kör foglalkozások.

Móricgát:

- Helytörténeti, helyismereti dokumentumok gyűjtése keretében helytörténeti előadások, workshopok kerültek megvalósításra.
- Megszervezésre került 1 db szomszédoló rendezvény.

Pálmonostora:

- Elkészült a falukönyv.
- Helyi értékfeltárás, értékörzés keretében kiadásra került 2 db képeslap, és 2 db szórólap, valamint elkészült egy fotófal a közösségi színtérben.
- Megvalósult 1 db kerekasztal megbeszélés.
- Megvalósult 1 db szomszédoló rendezvény.
- Elkészült a tankatalógus.
- Megszervezésre kerültek a tanulókör foglalkozások.

A projekt keretében 3 fő vett részt 120 órás Közösségfejlesztő képzésen. 12 fő (településenként 2 fő) részt vett a Cselekvő Közösségek, illetve a Szabadtéri Néprajzi Múzeum által szervezett 6 órás tapasztalatcseréken közösségfejlesztés témákban. A projektben munkát végző 1 fő közösség-szervező rendelkezett 60 órás „A kulturális közösségfejlesztés gyakorlata” című képzés tanúsítványával.

Projekt keretében elért eredmények:

A projekt eredményeként a településeken a közösség-szervező, közösségfejlesztő tevékenységek módszertanukban, és így eredményességükben is fejlődtek, köszönhető ez a projekt keretében megvalósult szakmai továbbképzéseknek, a projekt által elvárt közösségi munkamódszer megismerésének, a szomszédoló rendezvények tanúságainak, és a közös programokon, projektmegbeszéléseken bemutatott jó gyakorlatok megismerésének.

Sikeres projektelemnek bizonyultak a **tanulmányutak**, ahol a közösségfejlesztésben résztvevő kollégák, civilek és önkéntesek több napon keresztül ismerhettek meg jó gyakorlatokat egymástól, és a meglátogatott települések szakmai előadóitól.

Maradandó projektelemként tekinthetünk vissza a **szomszédoló rendezvényre**, hiszen a projekt befejezése után Szank és Petőfiszállás között a szomszédoló rendezvények megmaradtak.

Egyik legsikeresebb tevékenységünként tartjuk számon a Szankon megrendezésre kerülő **népismereti táborainkat**, amelynek a Zank Vezér

Sport Szálló adott helyszínt. A népismereti táborokban minden településről vettek részt gyermekek, és nagyon jó visszajelzéseket kaptunk a településekről, tetszett a gyermekeknek a tábor, sőt a projekt zárása után szervezett táborokban is találkoztunk a konzorcium településeiről érkező gyermekekkel.

A tanulóköri foglalkozások egy része klubként továbbra is működik a településeken.

A projekt keretében elkészült kiadványok:

Szank településen helyi értékfeltárás, értékörzés céljából elkészült a **Szank lépten-nyomon helyi érték munkafüzet**. Helytörténeti dokumentumok gyűjtése, helytörténet bemutatása céljából elkészült a **szanki szénhidrogénbányászt történetét bemutató Aranyhomok drága kincse című kiadvány**, amely egy nagy hiánypótló kiadvány Szank település számára. Közösségi munkamódszere alkalmazásával Szank közössége készítette el a **Szanki portrék című kalendáriumot**, amelyben híres, és érdekes szanki emberek, családok kerültek bemutatásra.

Gátér és Pálmonostora településeken egy-egy falukönyv készült: **Pálmonostora Anno, és Gátér anno - szövegben és képekben** címmel.

A projekt zárásaként egy közös kiállítás valósult meg, amelyre elkészült kiállítási tablókat, roll-upokat minden település hazavihette, és ezeket a települések kitelepüléseik, rendezvényeik alkalmával használhatják a település bemutatása érdekében.

Közösségszervezés, közösség építés a projekt után

A COVID-19 humánjárvány, az orosz-ukrán háború miatta magas energiaárak, a jelentős infláció mind hozzájárultak ahhoz, hogy a közösségépítést célzó projekt eredményeit visszavessék. A COVID-19 humánjárvány következtében a közösségi színhelyek bezártak, közösségfejlesztés az online térbe szorult, erre sem a kis települések közösségszervezői, sem pedig a helyi lakosság nem volt felkészülve.

A járvány után a magas energiaárak miatt a kisebb önkormányzatok elsőként zárták be a művelődési házakat, könyvtárakat, múzeumokat, sportlétesítményeket, a fűtési szezonban az intézmények csak nagyon korlátozottan, összezsúfolódva, alacsony színvonalon tudtak működni.

Az elmúlt több mint 3 évben a közművelődésre rakódott nehézségeket, akadályokat leküzdeni nagyon nehéz lesz, a magas infláció miatt az önkormányzatok és a helyi lakosság is anyagi nehézségekkel küzd, így még nehezebb megmozgatni az embereket egy-egy közösségi rendezvény, program számára. Sok mindent **újra kell kezdenünk a közösségszervezés, közösség fejlesztés terén, de most a projektnek is köszönhetően nagyobb tapasztalattal, jó gyakorlatok alkalmazásával, közösségi szemlélettel fogunk hozzá a településeken a közösségfejlesztési folyamatoknak.**

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE